GAZETA TRANSILVANIEI.

Redacțiunea și administrațiunea: Brașovu, piața mare Nr. 22. „Gazeta“ iese Mercurea, Vinerea si Dumineca.

Prețulŭ abonamentului: Pe unŭ anŭ 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Țerĭ esterne pe șése lunĭ 14 fr., pe anŭ 28 francĭ.

Anulŭ XLVII.

Se prenumeră: la poștele c. și r. și pe la dd. corespondenți.

Anunciurile: una serie garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiăcare publicare. — Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 1. Duminecă 1 (13) Ianuariu. **1884.**

Mulți dintre onorabilii cetitorĭ ai fóiei nóstre vorŭ fi surprinși la primulŭ momentŭ cândŭ vorŭ vedé modificarea întrodusă cu numerulŭ acesta în ortografia de care ne-amŭ folositŭ pănă acuma. Negreșitŭ că cea d'ântăiă întrebare a d-lorŭ va fi: ce ne-a pututŭ îndemna la acéstă modificare?

Eată ce. Amŭ voitŭ se facemŭ unŭ pasŭ înainte spre a ne apropia mai multŭ de unitatea în scrierea limbei nóstre și spre a face posibilŭ totodata fiăcărui Românŭ de ori și unde și de ori ce condițiune de a ne cetí diarulu cu ușurătate. Aprope considerațiune capitală ni se impune și o altuluĭ împrejurare, că organulŭ nostru este, astăzĭ póte, celŭ mai respânditŭ d'intre tóte foile românesci de dincóce și de dincolo de Carpați, nu în privința numerului abonanțilorŭ lui, ci cu privire la estinderea geografică a localitățilorŭ din întru și din afară pe unde e prenumeratŭ și este atâtu în înteresulŭ diarului câtŭ mai vêrtosŭ în înteresulŭ dreptei și sfintei cause, ce-o representă, ca se se lațéscă în viitoru și mai tare.

Pasulŭ ce-lŭ facemŭ nu aduce nicĭ o conturbare în principiulŭ nostru ortograficŭ, care a fostŭ, este și va fi celŭ etimologicŭ moderatŭ. Ceea ce introducemŭ ca noŭ sunt numai și numai semnele diacritice (distinctive), indispensabile pentru a ajunge scopulŭ, ce ni l'amu propusŭ, carĭ semne au fostŭ adoptate de Acadamia Romană, totu din asemenĭ considerațiunĭ.

Décă n'amu fi convinșĭ, că parte mare a abonanțilorŭ noștri de dincóce de Carpați, carĭ întrebuințéză ortografia etimologică, potŭ cetí cu tótă aceea-șĭ înlesnire, ba, credemŭ, în multe casurĭ încă și mai ușorŭ scrierea cu semnele distinctive, atuncĭ, mărturisimu, că amŭ fi preferitu a remâné strictŭ pe lângă ortografia de păn' acum; avemŭ însĕ convicțiunea contrară și de aceea sperămŭ, că acești onor. abonați ai noștri de dincóce vorŭ cetí „Gazeta Transilvaniei“ și de aci încolo totŭ cu aceea-și afecțiune, cu care ne-au îmbrăçișatŭ în anii trecuți, mai alesŭ décă vorŭ avé în vedere, că trăimŭ într'unŭ timpŭ, care nu ne mai iértă a ne isola unii de alții chiarŭ și prin modulŭ de scriere.

Nu voimŭ nicidecum sĕ prejudecămŭ triumfului finalŭ alŭ unuia séu altuia din principiele ortografice esistente. Literații din Ardélu potŭ fi credemŭ, deocamdată mulțumițĭ cu victoria ce s'a reportat'o principiulu etimologicŭ în aniĭ din urmă. Orĭ cine va recunósce însĕ, că nu este misiunea unui diarŭ politicŭ de a-și face de problemă tractarea scientifică a cestiunei ortografice, ci în grelele împrejurărĭ ale desvoltării nóstre literare elŭ este mai multŭ avisatŭ a ține séma de trebuințele reale ale timpului de față.

În fine încunosciințămu pe onorații nostri corespondenți, atâtŭ pe cei vechĭ câtŭ și pe cei viitori, ca nu ceremŭ dela dênșii ca în corespondințele, ce vorŭ binevoí a ne adresa, sĕ se acomodeze după ortografia foii nóstre.

Redacțiunea.

Brașovŭ 31 Decembre 1883.

Anulŭ noŭ cu bărbăția!

Cu acéstă urare amu fostŭ salutatŭ amurgulŭ dilei celei d'ântâiu a anului, care se pregătesce de plecare.

Urarea nóstră a fostŭ făcută într'unu ciasŭ bunŭ. Bărbăția strămoșéscă a începutŭ a se redeștepta în pepturile române și a făcutŭ sĕ curgă sângele mai iute prin vînele nóstre, ce păreau a fi amorțite. In timpulŭ de prigonire națională, care durézá acum de șése-spre-dece anĭ, Românii nostri din Ardélŭ și din Țéra ungurésca n'au fostŭ niciodată mai decișĭ de a lupta pentru limba si naționalitatea loru, niciodată ei n'aŭ fostŭ mai strînsŭ unițĭ și mai curagioșĭ în manifestările lorŭ naționale, ca în anulŭ, ce se încheiă.

Încercat'au vrășmașii némului nostru tóte mijlócele de a ne desbina și de a ne scóte din cărarea cea adevĕrată, pe care amŭ pășitŭ; tramis'au asupra capului nostru proroci mincinoșĭ, carĭ sĕ ne ademenéscă cu vorbe slabe, ca sĕ uitămu de suferințele strămoșilorŭ noștrĭ, de luptele lorŭ și de ceca ce ne-au lăsatŭ cu limbă de mórte și sĕ ne aruncămŭ orbișŭ în brațele celorŭ ce uneltescŭ în potriva dulcei limbe ce amŭ supt'o din pepturile mamelorŭ nóstre — dér tóte incercările lorŭ, toți prorocii lorŭ mincinoșĭ nu le-au pututŭ folosí nimicŭ, căcĭ tare și neclintitŭ stă încă stejarulŭ némului românescŭ din Carpați și dela Tisa și sub frunzișulŭ seŭ, ingălbenitŭ de asprimea veacurilorŭ, se adună din noŭ urmașiĭ vitejilorŭ, carĭ au apĕratŭ acéstă țéră decĭ de veacurĭ cu brațele loru vênjóse și carĭ au fostu totdéuna cei d'antâi la biruință asupra dușmanului.

Ei au sângeratŭ și s'au jertfitŭ, éră noi sĕ nu ne mai apĕrămŭ nicĭ limba, moștenirea cea mai sfântă ce ne-au lăsat'o, limba, care ne leagă de ei, de părinți, de frați, de surorĭ și de copiii noștri?

Niciodată nu-o vomŭ părăsí. Cei ce în îngâmfarea și în resfĕțulŭ puterei lorŭ cutéză a ne cere se îmbrățișămŭ o limbă și o cultură străină pecătuescŭ în contra firei și a Dumnedeirei.

Dușmanii nostrĭ și prorocii lorŭ ne vorbescŭ mereu de trebuințele țerei, ale statului, carĭ, dicŭ ei, nu iértă ca și Romanulŭ sĕ-'si inființeze școle cu limba lui; nu îngăduie ca și elŭ se aibă deregĕtorĭ, carĭ sĕĭ grăiéscă in limba lui; nu sufere ca și elŭ se se impărtășéscă de folósele obștescĭ; nu lasă, ca și elŭ se pótă dice unŭ cuvêntŭ cândŭ dările cele multe și grele îlŭ apasă, cândŭ este nedreptățitŭ și năpăstuitŭ de ómenii stăpânirei; nu'lŭ póte suferí în sfêrșitŭ ca si elŭ sĕ se sémtă ca fiiŭ iubitŭ alŭ țerei, pentru care, cândŭ vine primejdia trebue sĕ sară și se-și pună viéța.

Nu se dice óre că țera este mama și că popórele ei sunt fiĭ acestei mame? Atuncĭ cum se póte ca o mamă adeverată se fia fericită, cândŭ unulŭ séu altulŭ dintre fiii ei scurtéză și prigonesce pe ceilalțĭ frațĭ? O mamă bună și doiósă nu trebue sĕ fie, dimpotrivă, cu aceea-'și iubire și îngrijire cătră toțĭ fiii ei? Și țera, décă vré sĕ fiă mamă bună, nu trebue sĕ îmbrăçișeze tóte popórele ei cu aceea-'și căldură?

Se nu credețĭ de celorŭ ce vĕ dicŭ că țera séu statulŭ cere dela voi se ve lapĕdațĭ limba și numele strămoșescŭ; sĕ nu le dațĭ nicĭ unŭ credemêntŭ cândŭ se apropia de voi cu vorbe ademenitóre și voiescŭ sub cuvêntŭ, că așa cere fericirea țerei, se ve indemne a ve lăsa de dreptățile vóstre, a părăsí sfinții voștri și a ve închina la nisce idolĭ străinĭ, carĭ sunt mutĭ pentru voi!

La inceputulŭ anului, de care ne despărțimŭ, diceamŭ cătră cetitorii nostri: „Suntemŭ tarĭ in credința că décă, pașindŭ cu toții pe câmpulŭ luptei, amŭ dovedí numai cu ceva mai multă bărbăția situațiunea poporului nostru s'arŭ schimba deodată spre mai bine.“ Ceea ce amŭ predisŭ s'a împlinitŭ. Bărbătésca purtare a Românilorŭ ardelenĭ și selăgenĭ de astă primavéră, cândŭ cu manifestațiunile naționale în contra proiectului de lege pentru maghiarisarea scólelorŭ secundare, precumŭ și manifestațiunile lorŭ de astă tómnă și in fine luptele energice ale partidei naționale române din Carașŭ-Severinŭ, din Alba-Julia, din Selagiŭ, din Bihorŭ s. c. l. cu ocasiunea alegerilorŭ municipale, au insuflatŭ respectŭ adversarilorŭ noștri și au redicatŭ véda poporului românŭ în întru și in afară.

Mai multŭ încă, purtarea nóstră curagiósă a băgatŭ frică în dușmanĭ. Orĭ dóră n'ațĭ vedutŭ cum a săritŭ tótă pressa lorŭ în contra nóstră și cu câtă inverșunare ne-au combătutŭ și in foile din străinătate plătite de dênșii. Și ce credețĭ óre de unde le-a venitŭ lorŭ deodată dorința de a sĕ împăca cu noi? Cum de au eșitŭ ca din seninŭ deodată prorocii mincinoșĭ, carĭ vorŭ sĕ ne imbete cu vorbe inșelătóre și sĕ ne desfătuiéscă de a merge pe drumulŭ bărbăției, alu datoriei și alŭ onórei naționale? Fără indoiélă, că tóte astea nu s'ar fi intêmplatŭ décă amŭ fi tăcutŭ la tóte si décă nu ne-amŭ fi redicatŭ cu putere glasulu spre a protesta în contra asupririlorŭ și a nedreptățirilorŭ.

Anulŭ ce vine va da din noŭ prilegiu Românilorŭ din Carpațĭ pănă la Tisa ca sĕ dovedéscă bărbăția și tăria de caracterŭ in lupta pentru dreptate, libertate și naționalitate; le va da prilegiu se arate lumei că sciu se prețuiéscă pe bărbății in vecĭ neuitați, carĭ 'si-au jertfitŭ viéța pentru redobêndirea drepturilorŭ politice și naționale.

De aceea le urămŭ din adênculŭ inimei scumpilorŭ noștri frați, în ajunulŭ anului noŭ, curagiu și bărbăția neînfrântă; le urămŭ se fie cu abnegare in favórea intereselorŭ generale naționale, se privegheze și sĕ nu sĕ dé îndĕrĕptŭ de câte ori e vorba de apĕrarea drepturilorŭ nóstre; le urămŭ se fie cu alipire cătră conducĕtorii loru adeverați și probați in luptă și sĕ nu șovăiéscă; le urămŭ mai pre susŭ de tóte se fie strînsŭ unițĭ intre sine ca nimicŭ se nu-i póta desbină. In semnulu acesta vomŭ învinge!

Cronica evenemintelorŭ politice.

Fiindu-că se lățise vorba, că mai mulțĭ aristocrațĭ austriacĭ, carĭ după legile vechĭ ale Ungariei posedu indigenatulŭ în acestŭ statŭ și prin urmare au dreptulŭ, de a întra în camera magnațilorŭ din Pesta, au cerutŭ, ca sĕ li se trimetă invitațiunĭ, vrêndŭ a merge în casa de susŭ spre a vota în contra legii de căsătorii mixte între creștinĭ și Evreĭ, „Nemzet“ publică următórea epistolă din Viena:

„Era naturalu, ca cercurile aristocrate vienese, carĭ sunt cu totulŭ catolice, sĕ nu privéscă cu nepăsare la acea luptă începută de episcopatulŭ ungarŭ și de o parte a aristocrației ungare contra guvernuluĭ ungarŭ. Acéstă luptă a ațîțatŭ pe aicĭ interesulŭ tuturorŭ cercurilorŭ; deosebirea este numaĭ că interesulŭ aristocrației austriace era păna aci de o natură teoretică și nimenĭ nu-șĭ inchipuia, că se va găsi cineva în Austria care sĕ iea parte în acéstă luptă ca factorŭ. Discuțiunea nicĭ nu s'a urmatŭ, ca sĕ dicemŭ ast-felu, pe o basă politică, ci catolică; dér este netăgăduitŭ lucru, că la acestŭ interessŭ, care era pănă aci numai teoreticŭ, s'a adăugatŭ acum o mișcare, care are de țintă o actiune; acésta-ĭ positivŭ. Mișcarea n'a luatŭ nascere intr'unŭ chipŭ spontaneu și nu s'a ivitŭ aicĭ, ea a începutŭ în Ungaria, ér nu în Viena. Ceĭ din Viena, carĭ sunt contra acestei legĭ, potŭ fi numĕrațĭ pe degete. Eĭ voescŭ sĕ-șĭ rĕsbune nu pe d. Tisza, ci contra sistemeĭ, și, fiindŭ-că acum cândŭ se vĕdŭ atâtea mișcărĭ, au cea mai bună ocasiune, apoĭ eĭ și-au datŭ lozinca; Revanche pour Sadova. In Viena se găsescŭ încă o mulțime de eroĭ

carĭ ară voi sĕ mérgă contra compromisuluĭ dela 1867. Tótă însemnătatea acesteĭ legĭ este în aceea, că ea a desgropatŭ de prin tóte mormintele pe nisce vrașmașĭ vechĭ, uitațĭ aĭ statuluĭ ungaru.

Din Agramŭ, se telegraféză diuareloru vienese: „S t a r c e v i c ĭ și P l e p i c ĭ, carĭ fuseseră eschișĭ dela ședințele dietei, din causa scandaleloru provocate de ei, au reintratŭ în sala dietei, unde fură întêmpinațĭ de oposițiune cu frenetice strigărĭ de „zivio“ și cu strîngerĭ de mână. Starcevicianulŭ P a v l o v i c i vorbĭ apoi în contra proiectuluĭ de îndemnitate. Elŭ imputâ partidei naționale, că e servilă și că-i lipsesce voea liberă și patriotismulŭ.

Situațiunea actuală în C r o a ț i a e caracterisată de unŭ corespondentŭ alŭ unuĭ diuarŭ din Viena în modulŭ următorŭ: „In Croația domnesce în momentele acestea o stare escepțională, cu tóte că puterile constituționale s'aŭ restabilitŭ de iure în tótă forma și funcționéză la părere. Anulŭ vechiŭ budgetarŭ a espiratŭ, și spesele curente nu s'aŭ acordatŭ în nicĭ-o formă, deși guvernulŭ a conchiămatŭ de timpuriu dieta și a presentatŭ proiectulŭ seu de îndemnitate. Casulŭ e fără părechiă, ca sub dominațiunea tuturorŭ factorilorŭ constituționalĭ sĕ nu se pótă dobêndi autorisațiunea pentru spesele curente, deși esistă o maioritate gata la totŭ momentulŭ sĕ acordeze o astfelŭ de autorisațiune. Casulŭ arŭ fi tragicŭ, décă prin pactŭ nu s'arŭ fi îngrijitŭ, ca încuviințarea dărilorŭ și administrațiunea financelorŭ sĕ fie afacerĭ comune, carĭ cadŭ esclusivŭ în sfera de activitate comună a dietei ungaro-croate. Indemnitatea cerută de dieta din Agramŭ dar încă neacordată se referă numai la spesele administrațiuniĭ autonóme a Croației. Minoritatea a rĕsbitŭ cu voința sa și maioritatea slabă de inimă a adusŭ lucrulŭ acolo, ca dieta tocmai la mijloculŭ desbateriĭ asupra indemnitățiĭ sĕ se amâne până la 9 Ianuariu st. n. Partida luĭ Starcevicĭ câștigă în terênŭ pe tótă diua, partida națională se retrage bărbătesce, și clubulŭ serbescŭ de noŭ formatŭ se simte îndestulatŭ cu rolulŭ ambiguu de a forma „limba dela cumpĕnă“, adecă șovăindŭ încóce și în colo după probata metodă austriacă sĕ fie pețită cândŭ de guvernŭ cândŭ de oposițiune.“

Pelegrinagiulŭ la m o r m ê n t u l ŭ l u ĭ V i c t o r ŭ E m a n u e l ŭ s'a compusŭ din vr'o 25,000 persóne, între carĭ asociațiunile politice și lucrătóre și șcólele, purtândŭ 1500 drapele séu stégurĭ și însoțite de 80 de societățĭ de musică. Cortegiulŭ a începutŭ înaintea mormêntului, [illegible] care comisarii ad-hoc depuneau cununi[illegible] de [illegible]te formele și de tóte mărimile aduse [illegible]uni; monumentulŭ disparŭ literal[illegible] flori. Cortegiulŭ s'a împrăștiatŭ [illegible] bună ordine la eșirea sa, care [illegible] pórtă laterală. Acéstă demon[illegible] o adevĕrată glorificare a luĭ [illegible]

[illegible] la Pantheon, unŭ tînĕrŭ [illegible]erŭ, s'a suitŭ pe obeliscŭ [illegible] discursŭ către mulțime. [illegible]ândŭ mulțimea voiea [illegible]-a facutŭ maĭ multe [illegible] la spitalŭ me[illegible] ce și-a făcutŭ s[illegible] incidentŭ n'are ni[illegible] de altmintrelea [illegible]ŭ. Ordinea a fost[illegible]

Din [illegible] diuareloru germ[illegible]ivă la uciderea șe[illegible] După acéstă versiu[illegible]i-kin, care și-a [illegible] în casa aceea, [illegible] spre a pune o cursa [illegible] din casa vecină în l[illegible] depărtară pe același [illegible] luĭ Sudeikin în postulŭ [illegible] crete politice se numesce [illegible] Alexei Curașov, o rudă de a[illegible] rov, care e însărcinatŭ cu [illegible] pentru siguranța vieței comitelu[illegible] uciderea luĭ Sudeikin a fostŭ înd[illegible] agen[illegible]lorŭ secrețĭ pușĭ sub comand[illegible] rov [illegible]ste acuma de 30 de ómenĭ. [illegible] resce, că comitetulŭ esecutivŭ teroristic[illegible] damnatŭ la mórte pe Muraviev, procuroru[illegible] Subdenaia Palata din Petropole, pe ajut[illegible] luĭ cu numele Dobrsiinski, pe șefulŭ gendarmăriei, generalulŭ Orșevski și pe ministrulŭ de interne, comitele Tolstoi. Se dice, că procurorulu Muraviev la sfatulŭ, ce i s'a datŭ, ca și elŭ sĕ se încungiure cu o gardă, a respunsŭ că elŭ află a fi sub demnitatea luĭ, se iea óre-carĭ mĕsurĭ pentru siguranța persónei sale. Elŭ stă cu cartea legilorŭ în mână, și-șĭ va face datorința ori-ce s'arŭ întêmpla.

Adunarea națională b u l g a r ă (Sobrania) a redusŭ budgetulŭ militarŭ dela 15 la 11 milióne, așaderă l'a micșioratŭ cu 4 milióne. Principele Alexandru s'a abstînutŭ în acéstă afacere dela orĭ ce îngerință. Sobrani'a a hotărîtŭ, ca obligatoricŭ, ca în fiecare druzină doue companiĭ sĕ fie comandate de oficerĭ bulgarĭ. In urma acesteia, că sĕ se póta ocupa tóte posturile de oficerĭ, au fostŭ rechiămațĭ toțĭ oficerii bulgarĭ aflatorĭ în Rusia cu escepțiunea acelora, carĭ se află acolo în institute militare. Primarulŭ din Sofia, cunoscutulŭ Sucnarov, și ambii seĭ adiuncțĭ au fostŭ destituițĭ din causa agitațiunilorŭ lorŭ în contra guvernuluĭ.

Colonelulŭ anglesŭ Coetlogon telegraféză din C h a r t u m către g u v e r n u l ŭ a g i p t é n ŭ și-lŭ conjură, ca sĕ dé ordinŭ, sĕ se retragă trupele din Chartum, pentru-că a treia parte din soldațĭ sunt nesigurĭ și locuitorii se arată ostilĭ. Acuma scăparea arŭ fi posibilă, maĭ târziu însĕ nu. Nubar-pașa se esprimă erĭ, că Chedivulŭ nu póte renunță la Sudanŭ ca parte integrantă a imperiuluĭ otomanŭ, însĕ guvernulŭ egiptênŭ îșĭ va retrage trupele de acolo.

Acțiunea impăciuriĭ și a frațietățiĭ.

Tufa cu „împăciurile pré depline“ ascundea duoi iepurĭ. Celŭ maĭ tînerŭ a plecatŭ înainte și acum iese la ivélă și celŭ maĭ bĕtrânŭ, care a pornit'o după fratele sĕu, copilŭ de țîță, maĭ încetinelŭ, șchiopătândŭ, căcĭ e rĕŭ ciupitŭ și schimosităŭ de frigurile, ce l'au scuturatŭ în timpulŭ din urmă.

„Viitorul“ înainte, ér' „Telegrafulŭ Românŭ“, după elŭ ca nu cumva sĕ și-lŭ scape din vedere. Étă partida cea „fórte însemnată“ a d-luĭ Max Fálk completă. Acum póte porní marele conductŭ, care voiesce sĕ ne ducă la mormêntŭ drepturile străvechĭ ale nĕmuluĭ românescŭ și voiesce sĕ îngrópe deodată cu ele și viitorulŭ luĭ, ca sĕ pótă înflorí și sĕ pótă străluci cu atâtŭ maĭ multŭ viitorulŭ vrășmașilorŭ luĭ de mórte.

Ce a fostŭ scrisŭ numai Metropolitulŭ Miron Roman la 14 Aprile 1883 către d-nu Gall și consoțĭ?

„Trămitŭ deputațilorŭ românĭ gratulările mele cele maĭ cordiale pentru „manifestulŭ“ lorŭ îndreptatŭ către alegĕtorĭ. Fițĭ în conducerea stégului frațietățiĭ dintre Românĭ și Ungurĭ maĭ ferícițĭ decâtŭ mine, a căruia inițiativă în direcțiunea acésta până acuma încă nimenĭ din partea Româniloru n'a cutezatŭ a-o sprijini pe față. Acesta este î n c e p u t u l u u n e i a c ț i u n ĭ pline de binecuvêntare. Continuațĭ maĭ departe în modulŭ acesta cu energiă și cu zelŭ. E u v ĕ u r m e z ŭ. — Miron m. p.

Ei bine! Acțiunea înfrățirei cu Ungurii anunțată în modŭ atâtŭ de solemnelŭ la 14 Aprile 1883 s'a începutŭ cu primulŭ numerŭ alŭ „Viitoruluĭ“ d-luĭ Gall. Și Metropolitulŭ Roman îșĭ ține cuvêntulŭ, căcĭ organulŭ luĭ — odinióră organŭ alŭ archidiecesei gr. or. — „Telegraful Român“ vine și dice în numĕrulŭ sĕu dela 29 Decembre anulŭ curentŭ:

„Salutămu din inimă programa „Viitorului“, care în liniamentele sale generalĭ e s t e i d e n t i c ă cu programa nealterată a fóiei nóstre; dorimŭ totodată se putemŭ âmbla totdéuna mână în mână cu „Viito[illegible]l“. . . Dorimŭ cu deosebire sĕ vedemŭ în colónele [illegible]torului“ marcate câtŭ de bine m a r g i n i l e, [illegible] e c a r ĭ — cum dice redacțiunea — n u s e [illegible] e s t i n d e p r e t e n s i u n i l e n a ț i o n a l ĭ, [illegible] p e r i c l i t a i n t e r e s e l e p a t r i e i“.. [illegible] aflându-se maĭ aprópe de factorii politicei dominant[illegible]e, va fi în stare de a ne da esplicările cele maĭ autentice, ca sĕ cunóscă publiculŭ bine acelea [illegible] marcate.“

[illegible] din „sas-utcza“ Nr. 1, unde [illegible] „Viitorului“ până la casa [illegible]othea, unde tronéză d-lŭ [illegible]nelucilorŭ seĭ este numai [illegible] și va fi așadér fórte ușorŭ pentru ceĭ dela „Viitorul“ de a căpĕta avisurile, programa și ordinea de marșŭ „marcată“ dela marele stăpânŭ și dela ceilalțĭ „factorĭ ai politicei dominante“.

Așadér' cândŭ ne-a vorbitŭ de „partida fórte insemnată română“, care vrea sĕ se înțelégă „prea deplinŭ“ cu Ungurii, „Pester Lloyd“ nu s'a gânditŭ atâtŭ la d. Gall și consoțĭ, câtŭ maĭ multŭ la celŭ ce le promisese, că le va urma, care însĕ a fostŭ așa de sincerŭ a mărturisí, că „nimenĭ din partea Româniloru nu cuteză a'lŭ sprijiní“. Dér aci sunt „factorii politicei dominante“ și organele lorŭ, cu „Nemzet“ în frunte, facŭ totŭ ce stă în putința omuluĭ, care se scie stăpânŭ, pentru ca sĕ sprijinéscă acțiunea frațietățiĭ și a împăciuireĭ. Aceste organe nu pregetă a ne da totodată și „esplicările cele maĭ autentice“, ca publiculŭ românŭ sĕ cunóscă bine pe aceia, carĭ âmblă s[ă] lege pe bietulŭ poporŭ românŭ ca pe unŭ calŭ orbŭ de gardŭ.

„Telegraful Român“ trebue că nu cunósce pe cetitorii sĕĭ, sĕu că are prea puținŭ respectŭ de dênșii, décă susține, că programa sa actuală cea identică cu programa „Viitorului“, este „programa nealterată“ a „Telegrafuluĭ Român“ de pe timpulŭ cândŭ redacțiunea acestei foi era condusă de părintele Christea.

Stați pe locŭ cinstițĭ confrațĭ! „Viitorul“ declară în așa disa programă“ a luĭ că în acțiunea sa de împăciuire va „sta pe basa [illegible] lorŭ actuale“ pentru Românĭ atâtu de asupritóre. „Telegraful Român“ celŭ de dinaintea înaugurăriĭ nouluĭ Seghedinŭ însĕ pleda cu focŭ pentru p o l i t i c a „resistenței active“ și se deosebia de așa numițiĭ „pasiviștĭ“ numai prin aceea, că pretindea ca lupta în contra sistemuluĭ și a legilorŭ asuprităre sĕ fie transplântată și pe terênŭ parlamentarŭ. „Programa“ fóiei „Viitorul“, identică cu programa „Telegrafuluĭ Românŭ“ de adĭ, se închină însĕ sistemuluĭ actualŭ și, luândŭ tóte de bune câte s'aŭ făuritŭ până acum contra nóstră și fără învoirea nóstră, sărută varga despotismuluĭ naționalŭ unguresců.

Programa vechiuluĭ „Telegrafŭ“ este prin urmare cu desevêrșire alterată prin programa coteriei de frațietate și impăciuire. Metropoli-Romanul póte se urmeze pe ceĭ dela „Viitorul“ dér nu va puté trage pe nimenĭ după dênsulŭ și nu credemu, că d-nŭ Gall și consoțĭ sĕ fie maĭ ferícițĭ decâtŭ dênsulŭ în conducerea stégului frațietățiĭ.

Scriitorii francesĭ și Românii din Ardélŭ.

Diarulŭ „M o t d' o r d r e“ din Paris a publicatŭ de curêndŭ unŭ articulŭ cu privire maĭ alesŭ la Româniĭ din Ardélŭ. Articlulŭ este scrisŭ de d. M. Saissy, care încă și astădĭ trăiesce în falsa ideă, că Maghiarii sunt ómeniĭ ceĭ maĭ liberalĭ și binevoitorĭ față de noi Românii. Sĕ vede, că memorandulŭ comitetuluĭ alesŭ de conferența nóstră dela 1881 n'a străbătutŭ până la acestŭ insemnatŭ publicistŭ francesŭ, ceea ce este fórte intristătorŭ. D. Saissy dice intre altele: „In Transilvania Româniĭ „avêndŭ maioritatea față de Sașiĭ și de Ma„ghiariĭ reunițĭ arŭ trebuĭ sĕ jóce unŭ rolŭ „preponderantŭ.“

La articlulŭ fóici francese respunde maĭ pe largŭ „L'Indépendance Roumaine“ din Bucurescĭ, care dice: „Arŭ trebuĭ“, acéstă formă ne convine fórte. Cuvêntulŭ e la loculŭ sĕŭ. Da, in Transilvania Româniĭ facŭ cele duóe treimĭ ale poporațiuneĭ intregĭ și arŭ fi justŭ ca se jóce unŭ rolŭ preponderantŭ. Și cu tóte astea eĭ nu jócă nicĭ măcarŭ unŭ rolŭ secundarŭ, nu jócă nicĭ unŭ rolŭ afară pote de rolulŭ de a servi ca materialŭ de esploatatŭ. Tóte drepturile lorŭ „ab antiquo“ sunt călcate in picióre și limba loru nu numai că este eschisă de pretutindenĭ, ci înca li se impune și „limba aspră a descendențilorŭ luĭ Arpadŭ“ — ca sĕ ne servimŭ de espresiunea d-luĭ Saissy“. După acéstă „L'Indep. Roum.“ maĭ enumeră și alte persecuțiunĭ și vine la resultatulŭ, că Poloniĭ din Prusia, Alsațianiĭ, Danesii din țerile anexate și Irlandesiĭ Marei-Britanie sunt de o miă de orĭ maĭ ferícițĭ decâtŭ Româniĭ din Transilvania și că d. Saissy nu cunósce de ajunsŭ situația lorŭ décă le dă spre esemplu posițiunea Polonesilorŭ.

D. Saissy mai întrébă, că óre de ce nu se folosescŭ Românii de dreptulŭ lorŭ electoralŭ spre a câştiga influinţă in parlamentulŭ ungurescŭ şi spre a obţiné o ameliorare a sórtei lorŭ? La acéstă intrebare respunde fóia francesă din Bucuresci: „Avemŭ pe masă d'inaintea nóstră diarele române din Transilvania, carĭ conţinŭ darea de sémă asupra alegerilorŭ municipale. Eĭ bine, este sfăşiătorŭ de inimă. Românii, carĭ au fostŭ invitaţi de a intrá în lupta politică sunt persecutaţi cu-o sĕlbătăciă démnă de descendenţii Hunilorŭ şi diarele ungurescĭ afirmă în tóte tonurile, că nu vorŭ sĕ scie de lupte pentru naţionalitate, că nu înţelegŭ decâtŭ luptele politice."

„Românii aŭ sĕ se declare că, sunt Tisaişti séu Kossuthişti, nu înse că sunt Românĭ... D. Saissy fără îndoiélă nu scie, că Ungurii au făcutŭ duóe legĭ electorale, una liberală pentru Ungaria, unde Românii sunt în minoritate, alta feudală şi despotică pentru Transilvania unde Românii forméză marea majoritate a poporaţiunei... — Dupa ce arată nedreptăţirile, ce li s'au făcutŭ în specialŭ Românilorŭ din Ardélŭ, „L'Indépendance Roumaine" continuă aşa: „Póte-se numí acésta o posiţiune escepţională şi care „face mare onóre liberalismului Ma„ghiarilorŭ." Posiţiunea este favorabilă Maghiarilorŭ într'adevĕrŭ, înse nu le face nicĭ-o onóre. Nu mai întrămŭ pentru momentŭ în alte detailurĭ spre a demonstra câtŭ de persecutaţi sunt Românii din Ardélŭ, dér vomŭ revení spre a-o face."

„Intrebamŭ acum pe d. Saissy décă putemŭ fi amicii Ungurilorŭ. Trebue sĕ ne înţelegemŭ díce d. Saissy, şi de a ne susţiné unii pe alţii în locŭ de a ne invidia şi de a uşiura joculŭ contrarilorŭ nostri. N'avemŭ nimicŭ în contră. Inse a cui e greşéla? Décă d. Saissy e în realitate amiculŭ Ungurilorŭ precum a sigură a fi amiculŭ nostru, le-ar face unŭ mare serviciŭ încercândŭ de a-le deschide ochiĭ şi sfătuindu-i de a se pune pe piciorŭ amicalŭ cu Românii. Décă toţĭ amicii Ungurilorŭ ar face astfelŭ în locŭ de a le adresa laude ce nu le merită de locŭ, ar face unŭ serviciŭ escelentŭ amicilorŭ lorŭ."

„Câtŭ pentru Francesĭ, décă iubescŭ sincerŭ pe Românĭ, décă voiescŭ sĕ-i susţină, sĕ le studieze adeverata situaţiune imparţialŭ, şi sĕ le ajute a-o face cunoscută Europei, sĕ asculte vocea lorŭ şi sĕ nu suprime protestările lorŭ."

„Mulţumimŭ încă odată d-lui Saissy pentru simpatiele, ce le arată numelui Românŭ; înse îlŭ rugămŭ sĕ nu-şi marginéscă orizonulŭ la Pesta, ci sĕ se uite mai departe şi sĕ apere pe persecutaţii Transilvaniei."

Mulţumimŭ confraţilorŭ nostri dela „L'Indépendance Roumaine" cu căldurósele espresiunĭ, cu cari ne icau în apĕrare faţă de fraţii nostri din Occidentŭ atâtŭ de rĕu informaţĭ despre sórtea nóstră.

Bucuresci, 28 Decembre 1883.

A apărutŭ în sfĕrşitŭ şi primulŭ numĕrŭ alŭ foii „Viitorul", aşteptatŭ cu óre-care nerăbdare in unele cercurĭ politice din capitala României. In aceste cercurĭ elŭ a produsŭ o impressie rea, de totŭ rea. Scrisŭ in o limbă destulŭ de neromânească şi c'o ortografiă imposibilă, ca intreprindere literară elŭ este chiarŭ şi in mişcarea literară a fraţilorŭ nostri de peste Carpaţĭ unŭ felŭ de archaismŭ. In anii din urmă limba scrisă de literaţii de peste Carpaţĭ s'a apropiatŭ din ce in ce mai multŭ de cea scrisă în Romania şi astfelŭ s'a făcutŭ unŭ progresŭ insemnatŭ in stabilirea unei limbĭ literare române. Acestŭ progresŭ nu există pentru redactorii dela „Viitorul" nicĭ in alegerea cuvintelorŭ, nicĭ in aşezarea lorŭ, nicĭ in ortografiă: ei sunt totŭ unde fusese intru fericire pomenita „Albină". Resultatulŭ literarŭ alŭ acestei foi nu póte dér sĕ fie altulŭ, decâtŭ că o parte din publiculŭ cetitorŭ românŭ, celŭ cu predilecţiă pentru „Viitorul", va trebuí sĕ fie încetulŭ cu încetulŭ abătutŭ din curentulŭ desvoltării nóstre generale.

Dér diarele politice sunt numai in a doua liniă întreprinderi literare: „Viitorul" a produsŭ o rea impresiune mai alesŭ ca organŭ politicŭ.

De multŭ încă cercurile politice din România fără deosebire sunt nemulţumite cu resultatele activităţiĭ politice a fraţilorŭ nostri de peste Carpaţi. Aceastŭ nemulţumire se simte inse mai alesŭ in acele cercurĭ politice, cari stăruiescŭ cu totŭ din adinsulŭ pentru stabilirea bunelorŭ relaţiunĭ cu Austro-Ungaria. Ceea ce a impedecatŭ şi impedecă încă stabilirea acestorŭ relaţiunĭ, ceea ce a produsŭ unŭ felŭ de incordare intre statulŭ românŭ şi celŭ austro-ungarŭ, este mai alesŭ legitima nemulţumire a celorŭ trei milióne de Românĭ din Austro-Ungaria. Câtă vreme esistă aceastä nemulţumire, stabilirea în tótă sinceritatea a bunelorŭ relaţiunĭ e peste putinţă. De sigurŭ înse Românii de peste Carpaţĭ sunt mai alesŭ ei înşi-sĭ vinovaţĭ de situaţia, în care se află, decĭ şi de unele din greutăţile, ce intimpină statulŭ românŭ in politica sa esternă.

Nu se póte tăgădui, că Românii de peste Carpaţĭ au resistatŭ cu multă hotarîre in faţa tuturoru opintirilorŭ elementului maghiarŭ de a-ĭ trage in curentulŭ generalŭ alŭ maghiarisării, şi aicĭ, in Bucurescĭ, se vorbesce cu óre-care mândriă naţională despre datele statistice, prin cari se constată, că Românii sunt aceia, cari dau celŭ mai micŭ contingentŭ pentru maghiarisare.

Inse atâtŭ nu era destulŭ. Românii de peste Carpaţĭ au suferitŭ sĕ fie incetulŭ cu incetulŭ lipsiţĭ de tóte drepturile ce li s'aŭ acordatŭ intr'o formulare destulŭ de precisă prin legislaţia dualistă.

Amu fost sluiţĭ! — vorŭ respunde mulţĭ dintre eĭ. Treĭ milióne de Românĭ, elementŭ compactŭ, arŭ puté sĕ aibă această scusă in omnipotentulŭ statŭ russescu orĭ in celŭ germanŭ, nu înse in statulŭ ungarŭ, in care nemulţumiţii alcătuiescŭ majoritatea. — Aţĭ fostŭ siluiţĭ, — le vomŭ respunde dér, — pentrucă nu vĭ-aţĭ datŭ seamă despre importanţa vóstră şi nu v'aţĭ unitŭ spre a vĕ impune. *)

Sosindu vestea despre intemeiarea unui nou diarŭ românŭ in Pesta, toţĭ cei ce se intereséză de activitatea politică Românilorŭ de preste Carpaţĭ credeau că grupulŭ ómenilorŭ cari s'aŭ unitŭ spre a-lŭ infiinţa, are unŭ şirŭ óre-care de ideĭ, pe care voesce a-le propaga printr'însulŭ.

A apărutŭ diarulŭ, şi-a publicatŭ programulŭ: nicĭ o ideă!

Ni se spune, inainte de tóte, că „Viitorul" represintă „elementulŭ moderatŭ alŭ inteligenţeĭ române".

Aceasta e o acusare la adresa celorŭ ce nu s'aŭ unitŭ pentru intemeiarea foiĭ: eĭ sunt declaraţĭ de ómenĭ nemoderaţĭ, de spirite neastĕmpĕrate, de ómenĭ cu pretenţiunĭ exagerate.

Ni se mai spune, că fondatoriĭ foii sunt ómenĭ, „cariĭ încă-'şĭ iubescŭ patria.

Nu scimŭ, cum trebue sĕ inţelegemŭ pe acestŭ „încă". Décă e vorbă de ómenĭ, „carĭ işĭ iubescŭ şi ei patria", atuncĭ „Viitorul" ii taxéză de ómenĭ, carĭ n'o iubescŭ deopotrivă cu alţiĭ, căcĭ inainte de tóte acestĭ alţiĭ o iubescŭ. Ear décă frasa vrea sĕ dícă, că fondatorii sunt ómenĭ, „carĭ işĭ iubescŭ încă patria", acusă pe alţiĭ, că n'o mai iubescŭ. Intr'unu casŭ ca intr'altulŭ reŭ face.

Dér lucrulŭ principalŭ in programulŭ „Viitorului" e impăcarea cu Maghiarii.

Mare vorbă!

Dér amŭ dori sĕ scimŭ, décă e nouă vorba acésta. Dorimŭ cu toţiĭ, chiarŭ şi noi ĉştĭ din România, stabilirea bunei inţelegerĭ cu poporulŭ maghiarŭ, aliatulŭ nostru firescŭ; acesta nu e punctŭ de discuţiune.

Vorba e cum? care este formula de impăcare? ce trebue sĕ acorde Maghiarii şi la ce trebue sĕ renunţe Românii, pentru-ca pacea sĕ fiă sinceră şi trăinică?

La acéstŭ „cum" nu ne respunde „Viitorul".

Intrebămŭ noi, cari dorimŭ atâtŭ de multŭ impăcarea, cari anume sunt legile, cari urméză sĕ fiă abrogate, şi cari acele, cari trebuiescŭ create, pentru-ca sĕ fiă pace?

La acéstă intrebare nu rĕspunde „Viitorul."

Şaguna le-a datŭ Românilorŭ de peste Carpaţĭ o formulă de impăcare: elŭ a cerutŭ intrevenirea tronului şi a stăruitŭ ca impregiurulŭ dinastiei sĕ se unéscă nu numai Maghiarii si Românii, ci tóte popórele impĕrăţiei. Căcĭ, după a lui părere, singurulŭ elementŭ neinteresatŭ, in centrulŭ diferitelorŭ popóre, e acela, care nu face parte din nici unulŭ.

„Viitorul" pare a stărui pentru o inţelegere directă cu ómenii politici maghiarĭ, lasândŭ tronulŭ la o parte.

Fórte bine: carĭ sunt condiţiile înţelegerii şi carĭ sunt garanţiile, pe carĭ trebue sĕ le dée Maghiarii, că nu vorŭ mai nesocotí şi pe viitorŭ legile votate de dênşii.

*) Au dreptate in unele privinţe fraţii nostri din Romania, cu tóte astea insĕ vedemŭ din tóte, că ei încă nu ne cunoscŭ destulŭ de bine situaţia, de aceea ne-amŭ hotărîtŭ ca la cestiunea atinsă in acésta corespondinţă se respundemŭ mai pe largŭ in numerii următorĭ. Red.

La acéstă întrebare ce arŭ formulată „Viitorul" nu respunde, nu póte ori nu cutează a respunde. De aceea este unŭ organŭ fără programŭ, căci asîgurările de loialitate rĕu formulate, insinuările făcute la adresa altora ori vorbele ca „activitate, legalitate, dreptate şi fraternitate", sunt bune ca inscripţiuni pentru bombóne, dar unŭ programŭ de idei ori de acţiune nu alcătuiescŭ.

E în totŭ casulŭ greu, a inţelege cum nişce ómeni, cari nicĭ idei nu au, nicĭ a scrie nu sciu, se punŭ sĕ intemeieze unŭ diaru, şi ne tememŭ ca nu cumva acestŭ diarŭ sĕ fiă numai forma, in care se manifestă desbinarea intre Românii de peste Carpaţi tocmai atunci, cândŭ a sositŭ momentulŭ acţiunii energice.

Monumentŭ pe „Câmpulŭ Libertăţiĭ".

Indolŭ 10 Decembre 1883.

Pentru redicarea monumentului de pe „Câmpulŭ Libertăţiĭ" dela Blaşiŭ au mai contribuitŭ: Indola: Pavelŭ Mărincénu 20 cr. Alexa Hossu 20 cr. Iléna Hudrea 20 cr. George Marinceanu 10 cr. Catalina Popa 10 cr. Iléna Firezanu 10 cr. Maria Budulău 10 cr. Todorŭ Mănncénŭ 10 cr. Cacova: Todoru Drăganŭ 10 cr. Iónŭ Samoilă 10 cr. — Hasmaşŭ: Paraschia Mera 20 cr. Veronica Mera 10 cr. Dochiţa Baciŭ 10 cr. — Belióra: Iónŭ Parţilă 50 cr. Filipŭ Hagău 55 cr. Ioanŭ Germanŭ 25 cr. — Săliste: Iónŭ Bodea 80 cr. George Bologa 10 cr. Iónŭ Olténu 20 cr. Vasiliu Popŭ 20 cr. cu toţĭ 4 fl. 30 cr. care sumă se transmite Venerabilei Redacţiunĭ cu acea respectuósă rugare se fie alăturată la sumele administrate de pănă acuma, facêndŭ suma totală de 50 fl. 68 cr.

Onorabile Dle Redactore! Din nepăsarea ce se arată faţă cu colectarea de banĭ pentru redicarea monumentului de pe „Câmpulŭ Libertăţiĭ" eu judecŭ, că inteliginţa nu-i pe deplinŭ resolută a face destulŭ onórei naţionale; cu din parte-mĭ acum deodată am facutŭ câtŭ am pututŭ şi pe venitorŭ încă voiŭ face totulŭ, aratândŭ celorŭ nepăsătorĭ, că tóte se potŭ, numai se vrea omulŭ. Cu totŭ respectulŭ

Petru Ales. Vlassa,
v.-protop.

Contemplaţiunĭ de anulŭ noŭ ale Slovacilorŭ.

Slovacii din Ungaria, fraţii nostri de suferinţe, descriŭ situaţiunea lorŭ la începutulŭ anului 1884 în organulŭ lorŭ de căpetenĭă naţionalŭ „Narodnie Noviny", arătândŭ totodată şi sîmţemintele, de carĭ sunt pĕtrunşi la pragulŭ anului nou. Guvernamentalulu „Nemzet" din Pesta reproduce articlulŭ din cestiune alŭ fóiei slovace, care sună aşa:

„Anulŭ nou îlŭ începemŭ cu puterĭ nóuĕ şi privimŭ cu veseliă în viitorŭ. Mai puţinŭ ne îngrijesce sórtea naţiunei slovăcescĭ. Ne potŭ nimicí de pe faţa pămentului, potŭ întrebuinţa în contra nóstră mijlóce neroniane — nóuĕ nu ne pasă de acelea. Adversarii nestri, ucigaşii libertăţii naţionale, tocmai au ajunsŭ la culmea puterii lorŭ. Lorŭ li-sŭ tóte iertate, şi ei se folosĕscŭ de minune de timpulŭ celŭ scurtŭ alŭ mişcării lorŭ libere. Cu cutezanţă şi fără de a fi pedepsiţi declară mórte şi perire la naţiunĭ întregĭ, răpirea de sânge le este iertată, ba încă li-se socotesce dreptŭ patriotismŭ. În anulŭ trecutŭ se încercară, de a mântui chiarŭ pe emigranţiĭ lorŭ proprii, şi acéstă încercare a datŭ pe faţă tótă ticăloşia şi stricaciune şoviniştilorŭ. Baniĭ adunaţĭ pentru fraţii Ciangăi iaŭ prăpăditŭ în veseliĭ şi i-au defraudatŭ, pe cândŭ fraţii duceau fóme şi răbdau sete. Din acéstea resulta, că la şoviniştĭ nu póte fi vorba de adevĕratŭ şi cinstitŭ sentimentŭ naţionalŭ, ci numai de accea, că singuraticii se susţinŭ numai cu acestŭ preţŭ. Şi astfelŭ la noi nu esistă într'adevĕrŭ o luptă de rassă; naţionalităţile sunt constrînse, de a se luptă în contra şarlatanilorŭ. Interesulŭ naţionalităţilorŭ nu diferă multŭ de interesulŭ poporului onestŭ maghiaru. Cu poporulŭ maghiarŭ Slovaciĭ de es. totdéuna s'au nărăvitŭ fórte bine, dér într'adevĕrŭ diferesce interesulŭ naţionalitaţilorŭ de interesulŭ flămândilorŭ cavalerĭ de industriă.

„Noi într'adevĕrŭ purtămŭ rĕsboiu în contra trădătorilorŭ umanităţii şi în contra batjocoritorilorŭ şi spurcătorilorŭ némului omenescŭ, cari în America se numescŭ „neguţătorĭ de robĭ", în Germania „cavalerĭ de industriă", şi în Franţa „galefretierĭ". De acéstă natură este lupta nóstră şi de aceea este atâta de grea şi atâta de neplăcută. Cândŭ se luptă o naţiona-

nalitate cu alta, lupta póte fi aspră și înverșunată, dêră ea s'ar întórce împrejurulŭ unui principiu nobilŭ, și nu împrejurŭ de interese personale, după cum se întêmplă la adversarii noștri. În anulŭ acesta nou ne aștéptă aceea-șĭ luptă cu acea diferință, că acuma relațiunile vorŭ fi mai înaintate. Intorsĕtura nu póte sĕ vină, cumpenile începŭ a se coborî... șovinismulŭ și-a ajunsŭ culmea, nu póte merge mai departe — acumŭ se întórce.

„Noi și în anulŭ celŭ nou vomŭ lucra la cultura națiunii slovăcescĭ și mai departe îi vomŭ striga, ca sĕ scie, că are unŭ dreptŭ netăgăduitŭ de esistență. Și mai departe 'i vomŭ aduce aminte, ca sĕ se feréscă, sĕ nu devină prada șarlatanilorŭ, ci sĕ se apropie de progresŭ, de cultură. Noi nu voimŭ ca națiunea nóstra, de apururea sĕ fie o massă mórtă; ea are sufletŭ, voiĕ vieață, limbă; are obiceiurĭ, pământŭ, inteligință, diligință, onóre, posesiune, are tradițiuni, reminiscințe, martirĭ, poețĭ, scriitorĭ. O ast-felŭ de națiune nu e o ciurdă de ómenĭ blăstămațĭ, din care unŭ esperimentătorŭ sĕ pótă face după poftele și plăcerile sale unŭ cârdŭ de servitorĭ. În anulŭ acesta éră vomŭ fi espușĭ atacurilorŭ, dêr avemŭ speranță, că ómeniĭ cei oneștĭ și înțelepțĭ nu vorŭ condemna năsuințele nóstre. Numai unŭ omŭ rĕu și preocupatŭ póte privi într'aceea nepatriotismŭ, că ne iubimŭ poporulŭ și limba nóstră și că amŭ scrisŭ pe stégulŭ nostru ridicarea spirituală și materială a poporului nostru.

Enunciațiunea diuarului slovăcescŭ este atâta de clară și atâta de resolută, încâtŭ nu mai póte încape nici cea mai mică îndoiélă, că Slovacii și de aci încolo se vorŭ lupta cu cea mai mare resoluțiune bărbătéscă pentru bunurile supreme naționale, fără de nici o considerațiune la alte interese, decât la cele naționale.

Diverse.

(Reuniunea română de gimnastică și cântări) din Brașovu a arangiatŭ Marți in 27 Decembre st. v. in sala Otelului Nr. 1 convenirea s'a colegiala in presența mai multorŭ óspeți și a unui numerŭ considerabilŭ de membri ai sei. Programa conținea numai 6 numere, dintre cari, 4 au fostŭ esecutate de corulŭ de dame și bărbați cu destulă precisiune, unulŭ solo pentru sopranŭ: „Alla stella confidente" de Robaudi, cântată de D-șóra Elena Popoviciŭ cu multŭ sentimentŭ și o declamațiune frumósă de D-șóra Elena Dimitriu. Publiculŭ și-a arătatŭ mulțămirea prin nenumerate aplause. După finirea programeĭ musicale d-lŭ adv. Lengerŭ a ținutŭ unŭ lungŭ discursŭ asupra necessitații de a sprijini mai viŭ reuniunea de cântărĭ, la care vomŭ mai reveni în deosebi la altă ocasiune.

(Concertulŭ Dengremont.) Este a duóa óra că audimu pe tinerulu artistŭ in orașulŭ nostru, și și de astădată a sciutŭ sĕ ne câștige pentru elŭ. Tînerulŭ artistŭ a fostŭ insoțitŭ de unŭ pianistŭ din Paris Georg Leitert. Ambii atâtu prin technică câtŭ și prin interpretațiune și predare, au formatŭ unŭ duo intr'adevĕrŭ artisticŭ. Junele violinistŭ, după cum amŭ observatŭ, n'a progressatŭ de unŭ anŭ incóce decâtŭ prin aceea că posede o mai mare liniște în esecutare.

(Din Satulŭ noŭ) în Bănatŭ (Banat-Ujfalu) ni se scrie, că alegerea de medicŭ în acea comună precum și în comuna Dolovea s'a amânatŭ pe diua de 10 (22) Ianuariu 1884.

(Furtulŭ dela posta din Pesta.) Relativŭ la acestŭ furtŭ se telegrafeză din Pesta: „Poliția desvólta o activitate febrilă în afacerea furtului. La 11 Ianuariu st. n. se espedară 4000 de circulare în limba maghiară, germană și francesă cătră tóte autoritățile interne și esterne, la carĭ circulare se mai adause o detăiată descriere, cum s'a petrecutŭ furtulŭ, și o schiță fotografică a unei cassete asemenea celei furate."

(O catastrofă pe ghiață.) Ambele fiice ale dómnei de Bülov, în vêrstă de 21 și 20 de anĭ, amêndouĕ patinătóre escelente se duseseră Mercurĭ în 2 Ian. st. n. la patinatŭ pe laculŭ Rumburg. Când petrecerea era mai animată, unŭ băétŭ de vr'o 14 anĭ, trecêndŭ pe la unŭ locŭ, unde ghiața era ruptă, cădu în apă îi se lupta cu mórtea. Cea mai tênĕră d'intre domnișórele Bülov, o înnotătóre vestită, observândŭ acésta, se aruncă în apă, înferbêntată de patinatŭ, și apucândŭ pe băétu îlŭ ținŭ de asupra apei, până ce fu trasŭ cu o prăjină pe ghiață. În acelașĭ momentŭ, lovită póte de aploplesia, se cufundă nobila mântuitóre în unde. Observândŭ acésta sora ei mai mare, se aruncă și ea în apă și întinse prăjina sororiĭ sale. Mai mulțĭ bărbațĭ curăgioșĭ isbutiră a scapa pe cea mai mare fată aprópe mórtă, care ișĭ veni in fire. Eroina încă a fost scósă din apă, dar biata era deja unŭ cadavru.

(Sărutărĭ prin mandatŭ postalŭ.) Sub acestŭ titlu publică diarele austriace următórea nostimă istorióră: Intr'o mică localitate din prejurulŭ orașuluĭ Znaim (Moravia), unde se stabilise de curêndŭ unŭ biuroŭ postalŭ, împiegatulŭ era tocmai ocupatŭ cu aranjatulŭ hârtiilorŭ, când aude bătêndŭ la ușă. „Intră!" Și de o-dată vede în fața lui o țĕrăncuță tînĕră, frescă și curată, care'ĭ presintă unŭ mandatŭ postalŭ, pe care examinându-lŭ, îlŭ găsi în regulă, și prin urmare 'lŭ plăti. Tînĕrulŭ împiegatŭ a întrebat'o după aceea pentru ce nu tăiase cuponulŭ, pe care se găsia ceva scrisŭ la adresa eĭ. La acéstă întrebare juna fată respunse cam încurcată și timidă: „Bunulŭ meu d-nŭ vedețĭ, eŭ nu sciŭ sĕ cetescŭ, n'ațĭ binevoi sĕ-mĭ spunețĭ, ce cuprinde?" — „Bucurosŭ!" Expeditorulŭ cetĭ atuncĭ cu unŭ tonŭ seriosŭ. „Ițĭ trimitu 3 floriui și o mie de sărutărĭ." Dupa aceea a adăugatŭ în consciința demnitățiĭ sale postale: Acum, după ce ț'amu înmânatŭ ceĭ treĭ floriuĭ, rĕmâne ca sĕ-țĭ transmitŭ și sărutările. „Țĕrăncuța se aruncă la aceste cuvinte în brațele lui, și cu o efusiune cam rĕu prefăcută, se lăsă a-i se plăti întreaga sumă de sărutărĭ ce le cuprindea mandatulŭ postalŭ. Intorcêndu-se la părințĭ: „Mamă dragă dise ea, ce bine e cu posta de adĭ! ea plătesce totulŭ în numerarŭ, până și sărutările." Bĕtrîna surîse cu unŭ aerŭ gravŭ gândindu-se la progresulŭ socialŭ.

MAI NOU. Aflămŭ că astădi Sâmbĕtă in 12 Ian. st. v. camera magnaților a respinsŭ a doua óră proiectulŭ de lege pentru căsătoriile mixte între crestinĭ și evreĭ cu-o maioritate de 9 voturĭ. Vr'o 60 de aristocrațĭ din Austria au luatŭ parte la votare contra guvernului.

Mulțămită publică și cuitare. Comitetulŭ Asociațiunii pentru sprijinirea învĕțăceilorŭ și sodalilorŭ românĭ meseriașĭ din Brașovŭ îșĭ împlinesce una din cele mai plăcute datorințe ale sale aducêndŭ mulțămirile sale cele mai călduróse Domnilorŭ, carĭ prin binevoitórele contribuțiunĭ parte au ajutatŭ crescerea fondului acestei Asociațiunĭ, parte au contribuitŭ pentru vestminte elevii românĭ seracĭ dela meserii. Au contribuitŭ:

Prin d-lŭ V. P. Sasu din Brăila d-nii: George Eremia 50 fr. V. P. Sasu 50 fr. Niță Popea 20 fr. Ir. Er. Popea 20 fr. Prin D-lŭ G. Ghimbĕșanu profesorŭ în Berladŭ: D-lŭ profesoru Stroe Bellorscu 45 fr. și George Ghimbĕșanŭ prof. 5 fr. — d-lu directoru N. Drocŭ Barcianŭ 42 fr. și Societatea „Caritatea" 15 fr. Următorii domnĭ marinimoșĭ din Brașovŭ au dăruitŭ vestminte și adecă: Unu Domnŭ anonimŭ, care și în anulŭ acesta a dăruitŭ optŭ rendurĭ complete de vestminte în prețŭ de 110 fl. împărțite la optŭ elevĭ meseriașĭ orfanĭ, carĭ sĕ pórtă bine, apoĭ D-niĭ C. Steriŭ 3 fl. Nicolau I. Ciurcŭ libraru românŭ 2 fl. Andreiŭ Bârsanŭ, professorŭ 1 fl. 40 cr. Ioanŭ Stinghe, prof. 1 fl. Ios. Fericeanŭ, prof. 40 cr. Dr. Petru Cioranŭ 2 fl. și 6 bucățĭ vestminte și încălțăminte. Ioan Chiuchiunban 6 bucățĭ vestminte. Constantinŭ Voicu 3 bucățĭ vestminte. George Ioanŭ 3 bucățĭ, Constantinŭ I. Popazŭ 6 bucățĭ vestminte. Ioanŭ Manu 3 bucățĭ vestminte noue. Ioanŭ Săbădeanŭ doue parechi de ghete și doue căciulĭ. D-lŭ locotenentŭ Bârsanŭ treĭ bucățĭ vestminte și d-lŭ adv. G. Laslo o parechiă ghete.

Cu paralele dăruite s'aŭ cumperatŭ pantalonĭ noi, cele vechĭ s'au îndreptatŭ și s'aŭ împărțitŭ la 37 elevĭ dela meseriĭ seracĭ, însĕ numaĭ câte una haină sĕu o încălțaminte remăindŭ alțĭ elevĭ neîmpărtășițĭ.

Pentru mângaerea adusă acestoru sĭrmanĭ copii de Sf. Serbătorĭ prin ofrandele de mai susŭ comitetulŭ aduce mulțămită publică.

Brașovŭ în 29 Dec. 1883 c. v.

B. Baiulescu pres. — **Dr. I. Bozoceanu** secret.

---

ad Nr. 497—1883. 2—3

Concursu.

Neputendŭ-se conferì din lipsa de concurenti unu ajutoru de 100 fl. pe anu, pentru care se publica concursu sub Nr. 315—1883 lit. A. 11., prin acésta se escrie de nou concursu la unu ajutoru de 100 fl. pe anu, pentru tineri, cari ar' voi a se perfectioná in o maiestrie de lemnarie mai perfectionata (facere de cruci si colonade, invelisie de case dupa sisteme moderne, sculptura in lemnu séu strugarie mai perfectiona s.)

Aspirantii la acestu ajutoru au se trimita suplicele loru la comitetulu associatiunei transilvane până la **1-a Februarie st. n. 1884,** insoçite de urmatorele documente: a) Atestatu de botezu in originalu séu in copia legalisata. b) Atestatu despre cursurile scolare absolvate inainte de a intrá la in ctiatura in un'a din specialitatile amintite de lemnariu. Atestate de clase inferiore clasei a IV-a elementare, nu se voru luá in considerare c) Atestatu cà se afla lucràndu la vre-unu maiestru séu institutu de acesta specialitate si cu ce succesu. d) Atentatu de saracie séu de orfanu, déca concurentulu este orfanu. e) Atestatu de moralitate dela auctoritatile competente f) Adeverintia dela parinti séu tutori cà se deobliga a lasa pre fiii séu pupilii loru la invetiatura pêna se voru fi perfectionatu pe deplinu.

Intre concurenti cu cualifisatiune egal'a se voru preferí tinerii nascuti in muntii apuseni ai Transilvaniei.

Din siedinti'a comitetului associatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu tînuta la Sibiiu in 22 Decembre n. 1883.

Iacobu Bologa v.-pres. — **Dr. D. P. Barcianu** secretaru.

Ad Nr. 496 1883. 2—3

Concursu.

Neintrandu la prim'a publicare nici o petitiune la cele 2 stipendii pentru studenti dela agricultura in Clusiu-Manasturu, care se intrunésca conditiunile recerute se escrie prin acést'a de nou concursu pentru **2 stipendii à 80 fl. v. a.** pe anulu scolaru pentru studenti dela scól'a de agricultura reg ung. din Clusiu-Monasturu:

Aspirantii la aceste doue stipendii au se-si trimita suplicele loru la subsemnatulu comitetu alu associatiunei transilvane până la **1 Februarie st. n. 1884** insoçite de urmatórele documente: a) Carte de botezu in originalu séu in copia legalisata. b) Testimoniu despre progressulu in invetiatura in semestrulu premergêtoru dela institutulu, in care frecuentéza. c) Testimoniu scolasticu despre studiile absolvite inainte de intrarea in institutulu de agricultura. d) Atestatu de frecuentare dela directiunea institutului, in care frecuentéza cursurile de presentu. e) Atestatu de saracie séu de orfanu, déca concurentulu e orfanu. f) Adeverintia, ca mai primesce séu nu de unde va vr'unu stipendiu.

Din siedinti'a comitetului associatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, tînuta la Sibiiu in 21 Decembre n. 1883.

Iacobu Bologa, vice-pres. — **Dr. D. P. Barcianu,** secretariu.

Editoru: Iacobu Muresianu. Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu.

Tipografi'a: Ioanu Göll si fiiu Henricu.